

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล : นายสิทธิพงษ์ อรุณรักษ์

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : ๔๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลท่ามะปลา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๗-๖๒๗๐๐๗๑ Facebook : สิทธิพงษ์ อรุณรักษ์ Line : ๐๘๗-๖๒๗๐๐๗๑

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๓

ปัจจุบันอายุ ๖๕ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

คณะ/สาขาวิชา : ช่างกลโรงงาน

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๐๐,๐๐๐ – ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก มังคุด

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๓ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

- แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัดชุมพร (ระบบน้ำแปลงมังคุด)

- แปลงเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ จังหวัดชุมพร

- แปลงเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล (มังคุด) จังหวัดชุมพร โครงการการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๑

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องการผลิตมังคุดคุณภาพ (เริ่มตั้งแต่ระยะการเติบโตและขั้นตอนการปฏิบัติการดูแลมังคุด) ทั้งหมด ๖ ระยะ ได้แก่

๑. ระยะพักตัวหลังการเก็บเกี่ยว ได้แก่การตัดแต่งกิ่ง ทำความสะอาดแปลง การจัดการดินและน้ำ

๒. ระยะแตกใบอ่อน - เจริญเติบโตทางใบ โดยจะต้องเฝ้าระวังการเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืช คือ หนอนและเพลี้ยไฟ

๓. ระยะก่อนออกดอก ช่วงชักน้ำให้ออกดอก ใบมั่งคุดเริ่มโตขึ้นและคลี่กางอรับแสงแดดเป็นช่วงที่ใบชุดนี้เริ่มสะสมอาหารไว้เพื่อผลิตตาดอกสู่รุ่นต่อไป โดยสุปยุสูตร ๘-๒๔-๒๔ หรือ ๙-๒๔-๒๘ ในช่วงที่ใบมั่งคุดเริ่มกางออก อัตรา ๒-๓ กิโลกรัม

๔. ระยะออกดอก มั่งคุดจะเริ่มออกดอกเมื่อกระทบอากาศแห้งแล้งติดต่อกันประมาณ ๓๐-๕๐ วัน และการสะสมอาหารเพียงพอในชุดนี้มั่งคุดจะออกดอกหลังจากนั้นต้องควบคุมปริมาณดอกต่อต้นให้ได้ร้อยละ ๓๕-๕๐ ของยอดทั้งหมด

๕. ระยะผลอ่อน ผลอ่อนระยะนี้เป็นช่วงที่มั่งคุดเริ่มพัฒนาผล และเริ่มสร้างเนื้อ ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟทำลายผลอ่อนต้องใช้อย่างระมัดระวัง เมื่อผิวมั่งคุดเริ่มแข็งขึ้น เพลี้ยไฟจะเข้าทำลายไม่ได้ ช่วงนี้มั่งคุดเริ่มสร้างเนื้อเยื่อต้องเพิ่มปุ๋ยทางดินพร้อมกับการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

๖. ระยะการเก็บเกี่ยว หลังจากมั่งคุดออกดอกถึงเก็บเกี่ยว ใช้เวลาในการพัฒนาผล ๑๒๐ วัน จึงเริ่มเก็บผลที่มีสีหรือจุดสายเลือดที่มองเห็นชัดเจนไม่มีลูกดิบ แตก ตกดินหลังจากนั้นมาทำความสะอาดผล คัดเกรดขนาดผล ให้เป็นไปตามมาตรฐาน

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องการผลิตปุ๋ยหมัก ได้แก่

๑. การผลิตปุ๋ยหมักพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานวิธีการทำปุ๋ยหมัก เป็นองค์ความรู้ให้กับปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะพี่น้องเกษตรกรชาวไทยทั้งประเทศ ดังพระราชดำริว่า "ต้นไม้ทุกชนิดต้องการอาหาร เพื่อการเจริญเติบโต พืชต่าง ๆ เราต้องใส่ปุ๋ย ไร่นา สวนของเรา พืชผล จึงจะงามดี เติบโตขึ้นปุ๋ย ที่ซื้อตามท้องตลาดแพงเหลือเกิน เรามาทำปุ๋ยหมักใช้เองดีกว่า"

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ซากพืช ได้แก่ ใบไม้ ผักตบชวา หญ้าแห้ง ลำต้นถั่ว ลำต้นข้าวโพด ใบและต้นมันสำปะหลัง กระจูดปอดตามที่มี สับเป็นท่อนสั้นๆ เพื่อให้ย่อยสลายเร็ว

๒. ปุ๋ย

ก. ปุ๋ยคอก คือ มูลสัตว์ ขี้วัว ขี้ควาย ขี้เป็ด ขี้ไก่ ขี้ค้างคาว และอื่นๆ

ข. ปัสสาวะคนหรือสัตว์

ค. กากเมล็ดถั่ว, กากถั่ว, ซากต้นถั่วชนิดต่างๆ (พืชตระกูลถั่ว)

๓. ดินร่วน หรือหน้าดิน

การกองปุ๋ย

๑. กองในหลุม ต้องขุดหลุมขนาดกว้างประมาณ ๑ เมตร ยาว ๑ เมตร ลึก ๑ เมตร ระวังดินพังทลายลงในหลุม ควรทำให้สามารถระบายน้ำได้

๒. กองในคอก ปรับดินบริเวณที่จะกองปุ๋ยหมักให้แน่น ใช้ไม้ไผ่หรือไม้อื่นๆ กั้นเป็นคอก กว้าง ๒ เมตร ยาว ๔ เมตร สูง ๑ เมตร แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกไว้ใส่ปุ๋ยหมัก อีกครึ่งเอาไว้กลับกองปุ๋ย ใช้ใบจากหรือใบมะพร้าวปิดคลุมกอง หากมีถุงพลาสติกสามารถใช้คลุมกันกองปุ๋ยโดนฝนชะ

วิธีทำ

นำซากพืชที่เตรียมไว้เกลี่ยในคอก (หรือในหลุม) ให้เป็นชั้น กดหรือเหยียบตามขอบให้แน่น แต่ละชั้นควรสูงประมาณ ๑ คืบ (๓๐ เซนติเมตร) รดน้ำให้ชุ่ม แล้วนำปุ๋ยคอกโรยทับให้ทั่วหนาประมาณ ๒ อกคูลี (๕ เซนติเมตร) ถ้ามีปุ๋ยเคมี (สูตร ๑๖-๒๐-๐, ๑๔-๑๔-๑๔, แอมโมเนียมซัลเฟต หรือยูเรีย) ใช้โรยบางๆ ให้ทั่ว แล้วทับด้วยดินละเอียดหนาประมาณ ๑ อกคูลี สลับด้วยซากพืชแล้วรดน้ำ ทำเป็นชั้นๆ จนเต็มคอก (น้ำที่รดอาจผสมน้ำปัสสาวะด้วยก็ได้)

(ที่มา : <https://ro๑.1dd.go.th/spb/new๕๘/๒๐๑๕๐๒๒๗%๒๐Organic%๒๐fertilizer%๒๐Bank%๒๐U-THONG/peper%๒๐ref..pdf>)

การผลิตปุ๋ยหมักคุณภาพสูง สูตรพัฒนาที่ดิน สูตรชุมพร

วัตถุดิบ

๑. รำละเอียด	๑๐๐ กิโลกรัม	๒. ปลาป่น	๑๐๐ กิโลกรัม
๓. มูลไก่	๕๐๐ กิโลกรัม	๔. หินฟอสเฟต	๓๐๐ กิโลกรัม
๕. กากน้ำตาล	๓๐ กิโลกรัม	๖. สารเร่งซูเปอร์พด.๑	๒ ชอง
๗. สารเร่งซูเปอร์พด.๒	๑๐ ชอง	๘. สารเร่งซูเปอร์พด.๓	๑๐ ชอง
๙. สารเร่งซูเปอร์พด.๔,๑๒	๔ ชอง	๙. น้ำ	๓๐๐ ลิตร

ขั้นตอนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง สูตรชุมพร

ผสมวัตถุดิบในลำดับที่ ๑-๔ ให้เข้ากัน โดยเทวัสดุกองเป็นชั้นๆ เพื่อให้ง่ายต่อการผสม นำสารเร่งซูเปอร์พด.๑ จำนวน ๒ ชอง ใส่ลงในสารละลายของสารเร่งซูเปอร์พด.๒ ที่ขยายเชื้อแล้วโดยใช้สารเร่งพด.๒ จำนวน ๑๐ ชอง กากน้ำตาล ๓๐ กิโลกรัม ผสมน้ำ ๓๐๐ ลิตร คนให้เข้ากันเป็นเวลา ๑๐-๑๕ นาที เพื่อให้เชื้อจุลินทรีย์แตกตัว และมีความพร้อมที่จะทำงานเต็มที่ โดยขณะทำการผสมวัตถุดิบควรตรวจสอบความชื้นของเนื้อปุ๋ยด้วยการกำเนื้อปุ๋ย เมื่อคลายมือออก ต้องคงสภาพเป็นก้อน พอเอามือไปแตะถึงจะแตกออกจากกันถือว่าความชื้นพอดี ถ้ากำเนื้อปุ๋ยแล้วคลายออกเนื้อปุ๋ยแตกออกจากกัน ไม่จับเป็นก้อนแสดงว่า ปุ๋ยแห้งเกินไป ถ้ากำหรือบีบเนื้อปุ๋ยแล้ว มีน้ำไหลออกมาระหว่างกำนิ้ว แสดงว่าปุ๋ยชื้นเกินไป ดังนั้นในขั้นตอนการผสมจึงควรวางแผนการจัดการตั้งแต่เริ่มแรกจากการผสมวัตถุดิบ ถ้าหากวัตถุดิบแห้งดีปริมาณน้ำหมัก พด.๒ จำนวน ๓๐๐ ลิตร จะให้ความชื้นกับกองปุ๋ยได้พอดีโดยไม่ต้องเพิ่มปริมาณน้ำลงไปอีก

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ เรื่องการคัดเกรดมังคุด โดยใช้ลักษณะผิวและน้ำหนักผลเป็นเกณฑ์ในการคัดแยก ดังนี้
 เกรดที่ ๑ มังคุดใหญ่ คือ ผิวมัน ผลมีน้ำหนัก ≥ 85 กรัม ผิวมัน ลายไม่เกิน ๓๐% และหู ๓ หู
 ขึ้นไป

เกรดที่ ๒ มังคุดเล็ก คือ ผิวมัน ผลมีน้ำหนัก ๕๖ - ๘๔ กรัม ลายไม่เกิน ๓๐% และหู ๓ หู ขึ้นไป

เกรดที่ ๓ มังคุดลาย คือ ผิวมัน ผลมีน้ำหนัก ≥ 56 กรัม ลายไม่เกิน ๓๐%

เกรดที่ ๔ ดอก คือ ผิวมัน ลายไม่เกิน ๔๐% น้ำหนัก ๓๐ - ๕๕ กรัม ลายไม่เกิน ๕๐%

เกรดที่ ๕ เบอร์ดำ คือ ทุกผลที่มีผลคล้ำจนถึงดำ ห้ามแตก บุบ ตกดินหรือช้ำมาก่อน

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ เรื่องการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เป็นการวางแผนการให้น้ำมังคุด ตามช่วงต่างๆ ดังนี้
 - ช่วงชักนำให้ออกดอก ระยะมังคุดออกยอด ต้องให้น้ำทุกวันจนกว่าใบมังคุดจะเริ่มแก่ หรือ
 เพสลาด จากนั้นหยุดให้น้ำทันที

- ช่วงการควบคุมการออกดอก มังคุดต้องนับจากการออกยอด นับตั้งแต่แตกตาใบครั้งแรก จนถึง
 ขึ้นตอนของการออกดอกได้ของยอดมังคุดชุดนี้ ต้องใช้เวลาสะสมอาหารนานถึง ๑๕๐ วัน และต้องกระทบอากาศ
 แล้งติดต่อกัน ๔๐ - ๔๕ วัน และการสะสมอาหารพอในใบชุดนี้ด้วย ถ้าอายุของใบมังคุด ๑๕๐ วัน แล้วอากาศ
 ยังไม่แล้งหรือปริมาณน้ำฝนมากในป็นนั้นอาจเกิดภาวะความเสียหายที่มังคุดจะไม่ออกดอกสูงมาก แต่ถ้ากระทบแล้ง
 พอ ๔๐ - ๔๕ วัน และก้านใบเริ่มมีอาการเหี่ยวเฉาให้เห็นจะทำให้เกษตรกรมีความมั่นใจได้เลยว่าป็นมังคุดออก
 แนนอน แต่ถ้าก้านใบเป็นร่องจนถึงข้อที่สองยังไม่ออกดอก จะต้องกระตุ้นน้ำเพื่อให้ชักนำในการออกดอกโดยให้
 น้ำลงที่โคนต้น ปริมาณต้นละ ๒๐๐ ลิตร และก็ต้องหยุดการให้น้ำ ฝ่ำสัปดาห์การณประมาณ ๗ วัน มังคุดจะเริ่ม
 แตกตาออกออกมาให้เห็น หลังจากนั้นต้องควบคุมปริมาณดอกมังคุดให้พอดีกับต้นมังคุด ปริมาณ ๓๐ - ๓๕ %
 ของต้นก็พอเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ช่วงที่มังคุดเริ่มพัฒนาผล และเริ่มสร้างเนื้อใน ต้องให้น้ำสม่ำเสมอ เพื่อให้มังคุดมีผลขนาดใหญ่ และไม่แตก เพราะถ้ามังคุดขาดน้ำนาน ๆ เมื่อได้รับน้ำมากจะทำให้ผลมังคุดแตกให้น้ำโดยใช้ระบบการให้น้ำแบบระบบสปริงเกอร์

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ เรื่องการลดต้นทุนการผลิต

- การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- การทำบัญชีครัวเรือน

การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย หมายถึง การจดบันทึกรายการเกี่ยวกับการเงินทุกรายการ ทั้งที่ได้รับเข้ามา และที่ต้องจ่ายออกไป เพื่อศึกษา เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกิจการว่า ได้กำไร หรือขาดทุนเพียงไร

ประโยชน์ของการทำบัญชีรับ - จ่าย

๑. เพื่อจดบันทึกรายการดำเนินกิจกรรมเรียงลำดับก่อนหลัง
๒. ช่วยต่อการตรวจสอบ
๓. เป็นการควบคุมรักษาทรัพย์สินของกิจการ
๔. ป้องกันความผิดพลาดในการดำเนินกิจการ
๕. สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่
๖. ทำให้ทราบสถานการณ์ของกิจการ
๗. เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบผลกำไร - ขาดทุนได้ตลอดเวลา

หลักการทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย

- จัดทำแบบฟอร์มบัญชีรายรับ - รายจ่ายอย่างง่าย
- จดบันทึกรายการเรียงลำดับตามเหตุการณ์ที่เป็นจริง ที่เกิดขึ้น
- สรุปยอดเงินรายรับ - รายจ่ายประจำวัน เปรียบเทียบผลการดำเนินงานประจำวัน

ยกยอดเงินในบัญชีรายรับ - รายจ่าย ไปไว้ในวันถัดไป หากเป็นกิจการที่ไม่มีรายรับ - รายจ่ายทุกวัน อาจสรุปผลรายรับ - รายจ่าย เป็นรายเดือน หรือ ๒-๓ เดือน ก็ได้การทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายถึงแม้จะช้าแต่ชัดเจน (Slow but sure)

รายรับ มีที่มา ๑๕ แหล่ง / ตักน้ำใส่ตุ่ม จากการผลิต หยาดเหงื่อ แรงงานตนเอง

๑. ขายผลผลิตจากการทำเกษตร
๒. ขายผลผลิตจากการเลี้ยงสัตว์-ผลพลอยได้จากสัตว์
๓. ขายผลผลิตจากหัตถกรรม
๔. ขายสินค้าที่ซื้อมา หรือซื้อมา-ขายไป เช่น ร้านชำ ขายข้าวแกง
๕. ขายพืช-สัตว์ ที่หาจากธรรมชาติ รวมถึงการเก็บขยะขาย

รายได้ จากการให้บริการ

๖. ค่าจ้างจากการทำงาน
๗. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง คอมมิชชั่น
๘. เงินสงเคราะห์ บำเหน็จ บำนาญ โบนัส
๙. รายได้จากการขาย/ให้เช่า ที่ดิน ยานพาหนะ เครื่องมือ
๑๐. รายรับจากดอกเบี้ยเงินให้กู้ เงินฝาก เงินลงทุน

ถึงได้ แต่ไม่แน่นอน ข้าอาจมีภาระ

๑๑. รายได้จากการเลี้ยงโชค
๑๒. ได้รับจากการกู้ยืม
๑๓. ญาติที่อยู่นอกครัวเรือนส่งมาให้
๑๔. เงินช่วยงานแต่ง งานศพ ฯลฯ
๑๕. ลาภลอย กรณีพิเศษ

ฐานเรียนรู้ที่ ๖ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๓ ประการ และเงื่อนไข ๒ เงื่อนไข ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้

เงื่อนไข ๑. เงื่อนไขความรู้ องค์ประกอบในการทำงานทุกอย่างต้องเริ่มต้นจากความรู้ ซึ่งต้องรู้ลึก รู้กว้าง และสามารถนำวิชาการต่างๆนั้นมาวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างรอบคอบ และระมัดระวัง เพราะหากไม่มีความรู้ การนำไปปฏิบัติอาจมีปัญหา

เงื่อนไข ๒. เงื่อนไขคุณธรรม

ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

- แนวทางการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง

- การทำการเกษตรตามทฤษฎีใหม่ โดยจัดสรรพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยออกเป็น ๔ ส่วน คือ

๑. สระเก็บกักน้ำ (๓๐%) : ขุดสระเพื่อเก็บน้ำฝนไว้ใช้ในฤดูแล้ง สำหรับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์น้ำ และพืชน้ำต่างๆ

๒. นาข้าว (๓๐%) : ปลูกข้าวในฤดูฝน เพื่อใช้เป็นอาหารสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดทั้งปี และลดค่าใช้จ่าย

๓. ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ (๓๐%) : ปลูกพืชหลากหลายชนิดเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือก็สามารถนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้

๔. ที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง โรงเรือน (๑๐%) : เป็นพื้นที่สำหรับสร้างบ้านเรือน เลี้ยงสัตว์ และสร้างโรงเรือนสำหรับเก็บของหรืออุปกรณ์ต่างๆ

(ที่มา : <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html>)

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรที่ ๑ แดกใบอ่อน - เจริญเติบโตทางใบ โดยจะต้องเผื่อะวังการเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืช คือ หนอนและเพลี้ยไฟ

หลักสูตรที่ ๒ ก่อนออกดอก ช่วงชักนำให้ออกดอก ใบมั่งคุดเริ่มโตขึ้นและคลี่กางอรับแสงแดดเป็นช่วงที่ใบชุดนี้เริ่มสะสมอาหารไว้เพื่อผลิตตาดอกสู่รุ่นต่อไป โดยสุบยุสูตร ๘-๒๔-๒๔ หรือ ๙-๒๔-๒๘ ในช่วงที่ใบมั่งคุดเริ่มกางออก อัตรา ๒-๓ กิโลกรัม

หลักสูตรที่ ๓ ออกดอก มั่งคุดจะเริ่มออกดอกเมื่อกระทบอากาศแห้งแล้งติดต่อกันประมาณ ๓๐ - ๕๐ วัน และการสะสมอาหารเพียงพอในชุดนี้มั่งคุดจะออกดอกหลังจากนั้นต้องควบคุมปริมาณดอกต่อต้นให้ได้ร้อยละ ๓๕-๕๐ ของยอดทั้งหมด

หลักสูตรที่ ๔ ผลอ่อน ผลอ่อนระยะนี้เป็นช่วงที่มั่งคุดเริ่มพัฒนาผล และเริ่มสร้างเนื้อ ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟที่ทำลายผลอ่อนต้องใช้อย่างระมัดระวัง เมื่อผิวมั่งคุดเริ่มแข็งขึ้น เพลี้ยไฟจะเข้าทำลายไม่ได้ ช่วงนี้มั่งคุดเริ่มสร้างเนื้อเยื่อต้องเพิ่มปุ๋ยทางดินพร้อมกับการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร การเก็บเกี่ยว หลังจากมั่งคุดออกดอกถึงเก็บเกี่ยว ใช้เวลาในการพัฒนาผล ๑๒๐ วัน จึงเริ่มเก็บผลที่มีสีหรือจุดสายเลือดที่มองเห็นชัดเจนไม่มีลูกดิบ แดก ตกดินหลังจากนั้นมาทำความสะอาดผล คัดเกรดขนาดผล ให้เป็นไปตามมาตรฐาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรการพักตัวหลังการเก็บเกี่ยว ได้แก่การตัดแต่งกิ่ง ทำความสะอาดแปลง การจัดการดินและน้ำ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก.อำเภอหลังสวนคือ หลักสูตรการเก็บเกี่ยว โดยเริ่มตั้งแต่ช่วงหลังจากมังคุดออกดอกถึงเก็บเกี่ยว ใช้เวลาในการพัฒนาผล ๑๒๐ วัน จึงเริ่มเก็บผลที่มีสีหรือจุดสายเลือดที่มองเห็นชัดเจนไม่มีลูกดิบ แตก ตกดินหลังจากนั้นมาทำความสะอาดผล คัดเกรดขนาดผล ให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อลดความเสียหายของผลผลิตจากการเก็บเกี่ยว

๒. เพื่อรักษาคุณภาพของผลผลิต

๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร

โดยทั่วไปมังคุดเริ่มออกดอกเมื่อปลูกไปได้ประมาณ ๗-๘ ปีและได้ผลผลิตเต็มที่เมื่อมีอายุประมาณ ๑๒ ปีขึ้นไป การออกดอกของมังคุดจะไม่ออกพร้อมกัน แต่จะทยอยออกอยู่นานราว ๔๐ วัน ส่งผลให้การเก็บเกี่ยวมังคุดต้องทยอยเก็บเกี่ยวไปด้วยเช่นกันหลังจากมังคุดเริ่มติดผลประมาณ ๑๑ - ๑๒ สัปดาห์ ก็จะทยอยเก็บเกี่ยวได้ การเก็บเกี่ยวอย่างถูกวิธีด้วยตะกร้อสอยมังคุดแบบ ๒ ห่วงคู่ ยึดหลักให้มังคุดช้ำน้อยที่สุดเพื่อที่จะช่วยรักษาคุณภาพ หากผลมังคุดได้รับความกระทบกระเทือน ทำให้ผลแข็งและเนื้อเสียจนบริโภคไม่ได้ในเวลาต่อมา

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

- ตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล (มังคุด) เจ้าของแปลงพญากรณ์มังคุด พื้นที่อำเภอหลังสวน ในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ด้านการคาดการณ์สถานการณ์ไม้ผล (มังคุด) ของพื้นที่อำเภอหลังสวน ผ่านการประชุม เวที Focus Group จังหวัดชุมพร โดยเริ่มจากการสำรวจ รวบรวมข้อมูลสถานการณ์การผลิตพืชระดับตำบลมาประเมินสถานการณ์ในที่ประชุมเวที Focus Group ระดับอำเภอ จากนั้นนำข้อมูลระดับอำเภอที่ได้เข้าสู่ที่ประชุมเวที Focus Group ระดับจังหวัด เพื่อใช้ในการคาดการณ์สถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนถึงต้นฤดูกาลผลิต การประเมินสถานการณ์ผลผลิตไม้ผล และร่วม

วางแผนการบริหารจัดการผลไม้ของจังหวัดชุมพร ให้สามารถดำเนินการขับเคลื่อน เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ผลตลอดห่วงโซ่อุปทาน และพัฒนางานบริหารจัดการผลไม้อย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนมาตรการยกระดับราคาผลไม้ต่อไป

- **ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดชุมพร** โดยมีบทบาทหน้าที่จัดทำแนวทางการขับเคลื่อน และวางแผนการดำเนินงานเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด ขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานเครือข่าย ศพก. ระดับเขต รายงานผลการดำเนินงานเครือข่าย ศพก. ของจังหวัด และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม เกิดการเชื่อมโยงการทำงานเครือข่ายด้านการผลิต การตลาด และองค์ความรู้ต่างๆ ในพื้นที่ที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการของชุมชน และเพื่อทำหน้าที่จัดทำแนวทางการขับเคลื่อน และวางแผนการดำเนินงานเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับจังหวัด พร้อมติดตามและรายงานผลการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด โดยนำข้อมูลของแต่ละอำเภอ ที่ได้จากการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ในประเด็นดังต่อไปนี้

๓.๑) การรายงานการดำเนินการของ ศพก. ปัญหาอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไข

๓.๒) สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำต้นทุน ปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพล

ต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ

๓.๓) ความเสี่ยงการเกิดภัยพิบัติ เช่น ภัยแล้ง โรคพืชและศัตรูพืชระบาด ปัญหาอุปสรรค และการแก้ไข การแจ้งเตือนภัย และการสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร

๓.๔) สถานการณ์การผลิต การเพาะปลูก การตลาด ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข

๓.๕) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ

๓.๖) ข้อมูลข่าวสารทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ

๓.๗) ปัญหาความเดือดร้อน และเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร และการดำเนินการแก้ไขปัญหา

เพื่อนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในที่ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับเขต ต่อไป

การขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย กับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ เพื่อการพัฒนา ศพก.ใช้ในการกำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน นำไปสู่พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ ศพก.ปรับปรุงฐานเรียนรู้ทั้ง ๖ ฐาน ได้แก่ การผลิตมังคุดคุณภาพ (เริ่มตั้งแต่ระยะการเติบโต และขั้นตอนการปฏิบัติการดูแลมังคุด), การผลิตปุ๋ยหมัก, การคัดเกรดมังคุด, การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า, การลดต้นทุน การผลิต และเศรษฐกิจพอเพียง ปรับปรุงแปลงเรียนรู้ทั้ง ๓ แปลง ได้แก่ แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้ มาตรฐาน จังหวัดชุมพร (ระบบน้ำแปลงมังคุด), แปลงเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ จังหวัดชุมพร และแปลงเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล (มังคุด) จังหวัดชุมพร โครงการการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๑ และพัฒนาศูนย์เครือข่าย โดยคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกศูนย์เครือข่าย จากนั้นวิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย นำไปสู่ปรับปรุงและพัฒนาศูนย์เครือข่าย

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับ ใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตร แบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

- การปลูกมังคุดในอดีตมีการปลูกแบบดั้งเดิมโดยใช้การขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด มีการดูแลรักษาที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ทำให้ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้คุณภาพต่ำ ราคาถูก เมื่อนายสิทธิพงษ์ อรุณรักษ์ กลับมาประกอบอาชีพการเกษตรสืบต่อจากบิดา จึงมีแนวความคิดอยากพัฒนาคุณภาพผลผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับมังคุด และอยากขายผลผลิตให้ผู้ซื้อโดยตรง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง เพื่อแก้ไขปัญหาการกำหนดราคาโดยพ่อค้าคนกลาง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ฤดูกาล การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีความท้าทาย ไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้ต้องมีการวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพอากาศของแต่ละฤดูกาลผลิต

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน โดยตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อประเมินคุณสมบัติทางเคมีและคุณสมบัติของดิน และยังช่วยให้เลือกใช้ปุ๋ยได้อย่างเหมาะสมกับดินและตรงตามความต้องการของพืช

- การลดต้นทุนการผลิต ด้วยการใช้ช่องอบาง ๙๐ องศา PVC มาวัดขนาดมังคุด แทนเครื่องซึ่งซึ่งการวัดขนาดโดยใช้ท่อ PVC นั้นสะดวกและรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย ช่วยลดความผิดพลาด และใช้งานง่าย การใช้ชวดย่นนำมาประยุกต์ใช้แทนการใช้หัวสปริงเกลอร์ ในแปลงมังคุด นอกจากเป็นการนำขวดพลาสติกที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำ ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

- การลดการระบาดของศัตรูพืช โดยการศึกษาการเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืชแต่ละชนิด ว่าจะเข้าทำลายในช่วงระยะของมังคุด เช่น ช่วงมังคุดแตกใบอ่อน ออกดอก และผลอ่อน จะมีศัตรูหลายชนิดที่เป็นศัตรูสำคัญ ได้แก่ เพลี้ยไฟ ไรแดง หนอนกินใบ หนอนชอนใบ เป็นต้น ช่วยให้สามารถคาดการณ์การเข้าทำลาย เพื่อวางแผนป้องกัน ควบคุมแมลงศัตรูพืช ซึ่งจะช่วยลดการระบาดของศัตรูพืชได้ดี และหากเกิดการระบาดจะสามารถป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ทันเวลาที่

- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต โดยการใช้ถุงเก็บมังคุด การเก็บมังคุดในอดีตมักประสบปัญหามังคุดตกดิน ทำให้ผลมังคุดที่เก็บไม่มีคุณภาพ จึงพัฒนาถุงเก็บมังคุดขึ้นมาเพื่อลดความเสียหายของผลผลิตที่เกิดจากการเก็บเกี่ยว

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- การลดต้นทุนการผลิต

การใช้ช่องอบาง ๙๐ องศา PVC ตราท่อน้ำไทย ๒ นิ้ว โดยตัดตามภาพ จะได้เป็นที่วัดขนาดมังคุดอย่างง่าย ซึ่งเกณฑ์การวัดขนาดคือ หากผลมังคุดสามารถตั้งบนห่วงได้ หมายถึง มังคุดมีน้ำหนัก ≥ ๘๕ กรัม หากมังคุดสามารถลอดด้านที่กว้าง แต่ยังไม่ลอดด้านเล็ก หมายถึง มังคุดมีน้ำหนัก ≥ ๕๖ กรัม หากมังคุดลอดทั้งด้านใหญ่และด้านเล็ก หมายถึง มังคุดมีน้ำหนัก ตั้งแต่ ๓๐ - ๕๕ กรัม

การใช้ขวดน้ำมาประยุกต์ใช้แทนการใช้หัวสปริงเกลอร์ในจ่ายน้ำให้กับพืชในแปลง โดยนำขวดพลาสติกเหลือใช้มาเจาะรู จากนั้นนำมาครอบท่อ PVC ที่เดินไว้ตามจุด

- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ด้วยการใช้อุ้งเก็บมังคุด เพื่อลดความเสียหายของผลผลิตที่เกิดจากการเก็บเกี่ยว โดยจะนำผ้ามาเย็บให้มีลักษณะคล้ายถุงกาแฟเพื่อใส่ลูกมังคุด ปากถุงจะมีเหล็กแบบห่วงคู่ให้ในการเก็บลูกมังคุด ซึ่งสามารถเก็บเกี่ยวได้ครั้งละ ๕-๗ ผล และค่อนข้างจะมีความปลอดภัยต่อการบอบช้ำของผลมังคุด มัดติดกับด้ามจับทำมาจากไม้ไผ่ตามความยาวที่เหมาะสม

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

- การผลิตมังคุดหูเขียว หนึ่งในปัญหาของการส่งออกมังคุด คือการเปลี่ยนแปลงสีของมังคุดเปลี่ยนเป็นสีแดงหรือที่เรียกว่าอาการหูแดงทำให้ผลผลิตมังคุดมีราคาตกต่ำ เนื่องจากปริมาณคลอโรฟิลล์ในกลีบเลี้ยงลดลงและดินขาดธาตุแมกนีเซียมและแคลเซียม ซึ่งเป็นสาเหตุให้กลีบเลี้ยงของมังคุดเปลี่ยนสีจากสีเขียว เป็นไปสีแดงเมื่อถึงระยะเวลาเก็บเกี่ยว โดยการป้องกันการเกิดอาการกลีบเลี้ยงสีแดงตั้งแต่ก่อนระยะเก็บเกี่ยวการป้องกันอาการกลีบเลี้ยงสีแดงของมังคุดสามารถทำได้ด้วยการฉีดพ่นด้วยแมกนีเซียมทางใบในอัตรา ๑,๐๐๐-๑,๕๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ร่วมกับใส่ทางดินในอัตรา ๑,๐๐๐-๑,๕๐๐ กรัมต่อต้น จำนวน ๓ ครั้งดังนี้

- ครั้งที่ ๑ ระยะดอกบาน ๒ เซนติเมตร ระยะสัปดาห์ที่ ๓ ถึง ๔ หลังออกดอก

- ครั้งที่ ๒ ขนาดระยะผลขนาดเท่าลูกปิงปองผลอายุประมาณ ๗-๘ สัปดาห์หลังดอกบาน

- ครั้งที่ ๓ ก่อนเก็บเกี่ยว ๒ สัปดาห์ ผลอายุ ๑๐-๑๓ สัปดาห์หลังดอกบาน ซึ่งจะช่วยให้กลีบเลี้ยงของมังคุดเปลี่ยนเป็นสีเขียว ไม่เปลี่ยนเป็นสีแดงอีกต่อไป

(ที่มา :

<https://tarr.arda.or.th/preview/item/EymdrSUGaNHNMNjdspFnd?keyword=%E0%B9%83%E0%B8%9A>)

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งค่าวิเคราะห์ดินได้มาจากการส่งตัวอย่างดินในแปลงปลูก โดยเก็บตัวอย่างตามหลักวิชาการของกรมพัฒนาที่ดิน นำค่าวิเคราะห์ตัวอย่างดินที่ได้ไปคำนวณใน e-Service ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร จะได้ผลวิเคราะห์การใช้ปุ๋ย เพื่อให้สามารถเลือกใช้ปุ๋ยได้อย่างเหมาะสมกับดินและตรงตามความต้องการของพืช

- การจัดการศัตรูพืชและการใช้สารเคมี เริ่มจากการบำรุงพืชให้แข็งแรง ปรับดินให้มีระดับความเป็นกรดต่างพอเหมาะ การการตัดแต่งทรงพุ่มให้แสงสว่างส่องทั่วถึง เพื่อลดความชื้นบนต้น ทำแปลงให้สะอาด จะช่วยลดการเป็นโรคของพืชลงได้ หมั่นสำรวจประชากรของแมลงศัตรูพืชก่อนป้องกันกำจัด โดยเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับระดับความรุนแรงของปริมาณศัตรูพืช ใช้สารเคมีเมื่อพบการระบาดจำนวนมาก ตามคำแนะนำบนฉลาก ซึ่งการพ่นสารเคมีจะพ่นในช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ช่วงแมลงอ่อนแอ ช่วงตัวอ่อนของศัตรูพืชหรือระยะหนอน และพ่นสารเคมีแบบสลับกลุ่มสารตามกลไกการทำลายหรือการออกฤทธิ์ที่แตกต่างกัน

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด	๓	ชนิด ประกอบด้วย
๑.๑) มังคุด	พื้นที่ปลูกจำนวน	๙-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๒) ทุเรียน	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๓) กล้วยเล็บมือ	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด	๒	ชนิด ประกอบด้วย
๒.๑) ปลาหมอชุมพร	จำนวน	๒๐๐ (ตัว)
๒.๒) ปลาดุก	จำนวน	๒๐๐ (ตัว)
๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด	๑	ชนิด ประกอบด้วย
๓.๑) ไก่	จำนวน	๒๐ (ตัว)
๓.๒)	จำนวน.....	(ตัว)
๓.๓)	จำนวน.....	(ตัว)
๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด	-	ชนิด ประกอบด้วย
๔.๑)	จำนวน.....	(หน่วย.....)
๔.๒)	จำนวน.....	(หน่วย.....)
๔.๓)	จำนวน.....	(หน่วย.....)

.....

.....

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า มังคุด มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าปุ๋ย/ค่ายาปราบศัตรูพืช	เป็นเงิน	๒,๖๗๖.๖๗	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าตัดหญ้า	เป็นเงิน	๗๓๓.๓๓	บาท/ไร่
๑.๓) ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า	เป็นเงิน	๔๔๔.๔๔	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าจ้างเก็บ	เป็นเงิน	๗,๗๕๑.๑๑	บาท/ไร่
๑.๕) ค่าแรงตนเอง	เป็นเงิน	๒,๒๒๒.๒๒	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		๑๓,๘๒๗.๗๗	บาท/ไร่
รายได้		๓๖,๗๔๐.๒๒	บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....
เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผักสวนครัว

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๖๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปาล์มน้ำมัน

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ มังคุด

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๓๐,๖๖๒ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

- ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง ได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

- ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น ได้รับความรู้และสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพืชของตนในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน เกษตรกรในชุมชนสามารถเข้ามาเรียนรู้ตามหลักสูตรและแผนการถ่ายทอดที่กำหนด โดยสามารถเข้าไปศึกษาแลกเปลี่ยนกับเกษตรกรต้นแบบที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ในประเด็นวิชาการ เทคโนโลยี หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูกาลผลิต ซึ่งทำให้ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ต่อความต้องการ และการใช้ประโยชน์ของหน่วยงานต่างๆ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ที่หน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าไปดำเนินการส่งเสริมการผลิต ทั้งพืช สัตว์ ประมง ฯลฯ ให้บริการและข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่เกษตรกรในชุมชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การนำ Bio-Economy จาก BCG Model มาปรับใช้ในการผลิตมังคุดคุณภาพ ให้เหมาะสมกับพื้นที่และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการปลูกพืชที่ใช้ระบบสมัยใหม่ โดยการปลูกเป็นแถว เป็นแนว มีการปลูกพืชแบบผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงในกรณีที่ดินฟ้า อากาศ ไม่เอื้ออำนวยต่อพืชชนิดใดชนิดหนึ่ง

การใช้ Circular Economy จากกิจกรรมการทำปุ๋ยหมักลดการใช้สารเคมี และเพิ่มสารอินทรีย์ในดิน มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับสภาพดิน และช่วยบำรุงดิน ปุ๋ยหมักพระราชทาน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การจัดการดินและน้ำอย่างยั่งยืน เช่น การวิเคราะห์ดินเพื่อเลือกใช้ปุ๋ยได้อย่างเหมาะสมกับดินและตรงตามความต้องการของพืช การทำปุ๋ยหมัก และการใช้น้ำอย่างประหยัด ซึ่งช่วยป้องกันการเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและน้ำ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

รางวัลหรือเกียรติบัตรต่าง ๆ เช่น

- ปี ๒๕๖๘ ได้รับรางวัล การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทรางวัลร่วมใจแก้จนระดับดี โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

- ปี ๒๕๖๗ ได้รับรางวัล ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ดีเด่นระดับจังหวัด โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

- ปี ๒๕๖๖ ได้รับรางวัล ปราชญ์ชาวบ้านต้นแบบสัมมาชีพ โดยมูลนิธิสัมมาชีพ

- ปี ๒๕๖๔ ได้รับการแต่งตั้งเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชน และเครือข่าย โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ปี ๒๕๖๒ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๓ การประกวดเกษตรกรดีเด่นสาขาอาชีพทำสวนระดับประเทศ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร

- ปี ๒๕๖๑ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ การประกวดแปลงใหญ่ดีเด่น ระดับประเทศ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร

- ปี ๒๕๕๙ ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่น สาขาการใช้วิชาการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP ดีเด่น)
โดยกรมวิชาการเกษตร

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

-จุดอบรม ศึกษาดูงาน

- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในด้านการผลิตมังคุดคุณภาพเพื่อการส่งออก และเป็นวิทยากรของศูนย์
- ศูนย์อบรมเกษตรกรโครงการเพิ่มผลิตภาพการผลิตการเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี๒๕๕๘/๒๕๕๙ และเป็นวิทยากรของศูนย์

- วิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ตามหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่จังหวัดชุมพร

- วิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหลังสวน จ.ชุมพร
- วิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้ของตำบลท่ามะพลาเรื่องการผลิตคุดคุณภาพ การรวมกลุ่ม และการตลาดประมูลมังคุด
- วิทยากรประจำวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดศูนย์เรียนรู้การเกษตรตำบลท่ามะพลา
- บรรยาย ในหัวข้อการเชื่อมโยงเครือข่ายตลาดการประมูลมังคุด อ.กระบุรี จ.ระนอง
- บรรยาย ในหัวข้อ “ท่ามะพลาโมเดล ต้นแบบการผลิตมังคุดเพื่อการส่งออก” สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา
- บรรยายเรื่องขบวนการจัดการกลุ่มอย่างบูรณาการ แก่เกษตรกร จ.นครศรีธรรมราช
- บรรยายวิธีปฏิบัติงานในการทำมังคุดคุณภาพในสวนมังคุดให้แก่เกษตรกร จ.ยะลา
- บรรยายสรรพคุณการทำมังคุดคุณภาพให้แก่สมาชิกกลุ่มต่างๆ

- บรรยายการแปรรูปมังคุด การบริหารจัดการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนแก่คณะศึกษาดูงานของสำนักงานเกษตรอำเภอเกาะเปอร์ จ.ระนอง
- บรรยายการทำกลุ่มมังคุดและการจัดการสวนให้มีประสิทธิภาพเพื่อทำมังคุดผิวมันเพื่อการส่งออกสู่ต่างประเทศ ให้แก่เกษตรกรจาก อ.นาสาร จ.สุราษฎร์ธานี
- บรรยายการผลิตมังคุดคุณภาพให้กับเกษตรกร อ.ช้างกลาง จ.นครศรีธรรมราช

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

บริการให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียน ถือเป็นช่วยเหลือเกษตรกรในการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการประกอบอาชีพ และส่งเสริมให้เกษตรกรมีความเข้มแข็งและยั่งยืน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เป็นแหล่งข้อมูลสถานการณ์การผลิตพืชมังคุดในพื้นที่ตำบลท่ามะปลา นอกจากจะเป็น ศพก.อ. หลังสวน ยังเป็นแปลงพยานกรรมมังคุด พื้นที่อ.หลังสวน เพื่อใช้ในการเพื่อคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเป็นแปลงพยานกรรมศัตรูพืชของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และสำนักงานเกษตรอำเภอหลังสวน โดยทำการสำรวจ แปลงอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง จากนั้นส่งข้อมูลให้กับสำนักงานเกษตรอำเภอหลังสวนและศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เมื่อสำนักงานเกษตรอำเภอได้รับข้อมูลที่ได้จากแปลงติดตามสถานการณ์ จะนำข้อมูลไปบันทึกลงระบบการรายงานแปลงพยานกรรม และเตือนการระบาดของศัตรูพืชผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของกรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมวิเคราะห์ข้อมูล หากมีแนวโน้มการระบาดเพิ่มสูงขึ้นจะประกาศแจ้งเตือนผ่านสื่อต่าง ๆ ให้เกษตรกรทราบ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์การระบาด ช่วยลดการสูญเสียของผลผลิตนอกจากนี้แปลง

ติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชยังเป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกปฏิบัติให้แก่เกษตรกร หรือชุมชนที่สนใจในเรื่องการจัดการศัตรูพืช และยังเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการ และนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรการผลิตมังคุด

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชนของศพก.อ.หลังสวน ในรูปแบบออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาดูในแปลงสาธิต หรือขยายผลผ่านการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่ เวทีต่าง ๆ เช่น Focus group ซึ่งเกษตรกรนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในแปลงของตน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การใช้ปุ๋ยอย่างรู้คุณค่า การเก็บเกี่ยวมังคุด การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การลดต้นทุนการผลิต เป็นผลให้ในปัจจุบันพื้นที่อ.หลังสวน เกษตรกรสามารถผลิตมังคุดคุณภาพเพื่อการส่งออก รวมถึงมี การรวมกลุ่มรวบรวมผลผลิต สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้ามาซื้อผลผลิตที่ได้จากการรวบรวมผลผลิตของกลุ่ม สร้างอำนาจการต่อรองให้แก่เกษตรกรในส่วนของรูปแบบออนไลน์ การเป็นวิทยากรให้หน่วยงานต่างๆ ผ่านระบบออนไลน์ ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ผ่านโซเชียล ฯลฯ

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

นอกจากการเป็นเกษตรกรต้นแบบของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหลังสวนแล้วนั้น ยังเป็นสมาชิกแปลงใหญ่มังคุดตำบลท่ามะพลากอีกด้วย ซึ่งเกษตรกรต้นแบบได้เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสมาชิกในแปลงใหญ่ โดยได้รับการพัฒนาความรู้จากการเชื่อมโยงข้อมูลกับ ศพก.อ.หลังสวน มีการเชื่อมโยงแปลงใหญ่มังคุดตำบลท่ามะปลา โดยมีจุดเริ่มต้นจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดศูนย์เรียนรู้การเกษตรท่ามะปลาซึ่งมีเรื่องราวต่างๆที่เชื่อมโยงกัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งนอกจากเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญด้านการเกษตรแล้ว ยังมีการเชื่อมโยงความรู้เทคโนโลยีต่างๆทั้งในเรื่องการผลิตและการตลาดกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทางด้านการผลิตมังคุดทั้งในอำเภอหลังสวน และภายในจังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นแกนหลักในการส่งข่าวสารความเป็นไปต่างๆที่เป็นประโยชน์ทางด้านการเกษตร แก่กลุ่มเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ทั้งในเรื่องการวางแผนด้านการผลิต การตลาด การเฝ้าระวัง ของศัตรูพืช

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในอาชีพการเกษตรตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการ จนถึงการตลาดที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ในชุมชน ทั้งนี้ แปลงเรียนรู้เป็นแปลงผลิตสินค้าเกษตรสามารถใช้ประโยชน์ในการสาธิตวิธีดำเนินการและผลสำเร็จให้แก่เกษตรกรในชุมชนได้เรียนรู้

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการผลิตมังคุดคุณภาพเพื่อการส่งออก ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ แก่เกษตรกรผู้สนใจ และภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อน “ท่ามะพลากโมเดล” จากการรวมตัวกันของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดคุณภาพ ร่วมกันนำผลผลิตมังคุดจนมีปริมาณมากพอที่ทำให้มีอำนาจต่อรองราคากับผู้ซื้อได้ เป็นต้นแบบการรวมตัวแก่กลุ่มเกษตรกรชาวสวนมังคุดทั่วประเทศได้ศึกษา

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายสิทธิพงษ์ อรุณรักษ์ นอกจากจะเป็นเกษตรกรต้นแบบของศพก.อ.หลังสวนแล้วนั้น ยังได้รับเลือกจากสมาชิก หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ให้เป็น

- ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดศูนย์เรียนรู้การเกษตรท่ามะปลา
- ประธานแปลงใหญ่มังคุดตำบลท่ามะปลา
- ประธานการจัดการน้ำอย่างรู้ค่า ตำบลท่ามะปลา โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดกรน้ำบาด
- เกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer ต้นแบบ)
- หมอดินอาสา
- อาสาฝนหลวง
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อีกทั้งยังเป็นที่ปรึกษาในด้านการผลิตมังคุดคุณภาพ ต้นแบบการประมวลมังคุด และขับเคลื่อนกิจกรรม วัฒนธรรม ต่างๆในพื้นที่

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ใช้พื้นที่แปลงปลูกมังคุดของตนจัดตั้ง ศพก. แปลงทดลอง ศจช. เพื่อเป็นแปลงตัวอย่างในการศึกษาเรียนรู้การผลิตมังคุดคุณภาพ ตั้งแต่การปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว ให้แก่เกษตรกรผู้สนใจมาศึกษาดูงาน หน่วยงานต่างๆ หรือมหาวิทยาลัย สามารถเข้ามาศึกษาเพื่อทำงานวิจัยและนำไปเผยแพร่ได้ คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ สนับสนุน เป็นที่ปรึกษา ให้แก่เกษตรกร เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำงานเพื่อให้สังคมรอบข้างอยู่ได้ แล้วเราอยู่ได้ด้วย

ทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

เสียสละเพื่อส่วนรวม

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นางสาวณัฐฉิณท์ กล้าเสน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สอบถาม เรียบเรียง
๒. นางสาวอังคณา พุ่มขจร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ จัดบันทึกและถ่ายภาพ
๓. นางสาวอัมพวรรณ มณีโชติ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ ที่ปรึกษา

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. สำนักงานเกษตรอำเภอตั้งทีมถอดบทเรียน เพื่อวางแผนการดำเนินงาน
๒. ประชุมวางแผนการดำเนินงาน ร่วมกำหนดแนวทางการทำงาน, เป้าหมาย, และวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
๓. ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)อำเภอหลังสวน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรเกษตรกรต้นแบบ จัดบันทึกข้อมูลแปลงเรียนรู้ฐานเรียนรู้ต่าง ๆ ภายใน ศพก.

๔. ตรวจสอบข้อมูลตามหลักวิชาการ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่จัดเก็บ มาตรวจสอบ เพื่อยืนยันความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

๕. คัดเลือกข้อมูลให้เกษตรกรต้นแบบ เพื่อตรวจสอบข้อมูลให้เกษตรกรได้ใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการ ตัดสินใจ วางแผนการผลิต หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรของตนเอง

๖. จัดทำรายงานผลการถอดบทเรียน

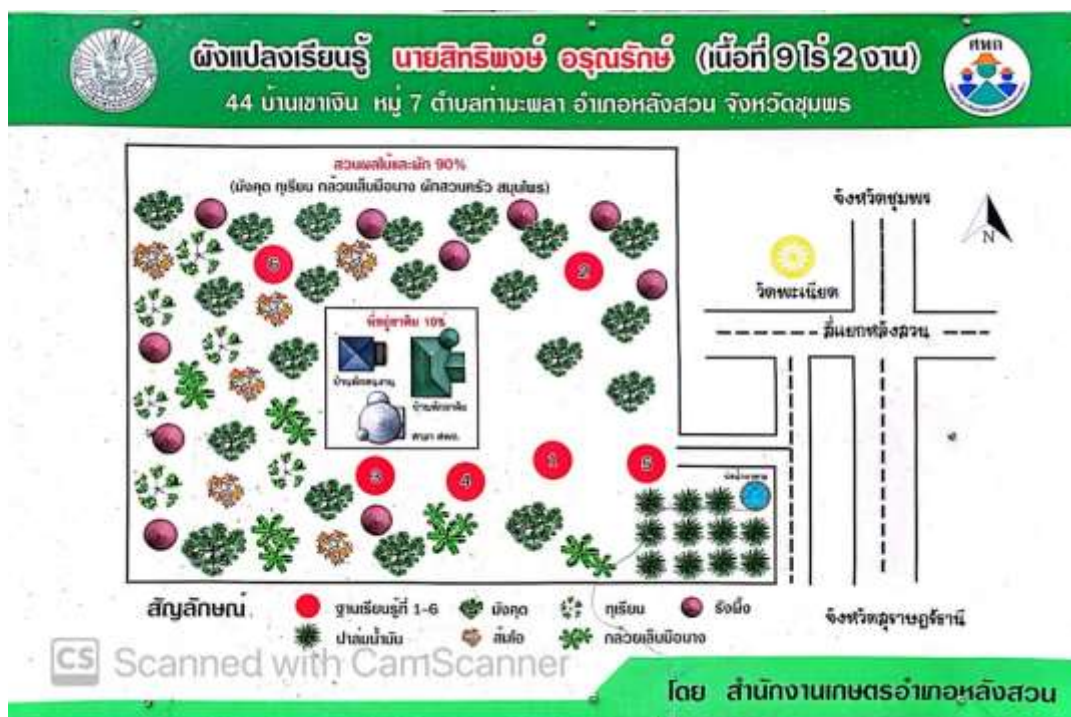
๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

.....
 .....

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.และผังแปลง

เครือข่ายศพก.อ.ลำปาง

ลำดับ	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภทศูนย์เครือข่าย	ที่อยู่		Zone	X	Y
			หมู่ที่	ตำบล			
1	วิสาหกิจชุมชนขันเงินปี่ซี้จี	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้านการเกษตร	-	ขันเงิน	๔๗	๕๐๒๗๑๒	๑๐๙๙๑๖๘
2	กลุ่มสตรีขันเงิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้านการเกษตร	๑	ขันเงิน	๔๗	๕๐๗๖๘๓	๑๐๙๘๔๒๙
3	กลุ่มแปลงใหญ่ผึ่งโพรง	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๑๐	นาขา	๔๗	๕๐๔๘๑๖	๑๑๑๐๑๑๙
4	ศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๑๐	นาขา	๔๗	๕๐๕๕๖๙	๑๑๑๐๑๐๓
5	วิสาหกิจชุมชนปาล์มน้ำมันแปลงใหญ่ ต.นาพญา	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	๙	นาพญา	๔๗	๕๑๔๓๖๐	๑๐๙๓๐๑๘
6	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนบ้านควน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๑๒	บ้านควน	๔๗	๕๐๘๔๗๐	๑๐๙๓๕๑๕
7	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านควน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑๒	บ้านควน	๔๗	๕๐๗๔๖๐	๑๐๙๓๐๓๒
8	วิสาหกิจชุมชนมังคุดคุณภาพบ้านห้วยหอย ต.บ้านควน	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	๖	บ้านควน	๔๗	๕๐๔๔๖๗	๑๐๙๓๑๘๘
9	สหกรณ์ร่วมใจการเกษตร จำกัด	ศูนย์เรียนรู้ด้านสหกรณ์	๑๒	วังตะกอก	๔๗	๔๙๗๙๓๒	๑๑๐๑๗๕๕
10	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมคุณภาพมังคุดเพื่อการส่งออกตำบล วังตะกอก	ศูนย์เรียนรู้ด้านชลประทาน / การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า	๓	วังตะกอก	๔๗	๕๐๖๖๑๖	๑๑๐๐๗๙๔
11	วิสาหกิจชุมชนผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรพรีเมียมวังตะกอก	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๖	วังตะกอก	๔๗	๕๐๔๘๖๐	๑๑๐๑๗๗๕
12	วิสาหกิจชุมชนหาดยาย	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๔	หาดยาย	๔๗	๕๐๑๙๓๑	๑๐๙๕๒๓๖
13	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดคุณภาพหาดารายสามัคคี	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๔	หาดยาย	๔๗	๕๐๑๐๖๙	๑๐๙๖๒๙๔
14	กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นเมือง	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๓	แหลมทราย	๔๗	๕๑๓๒๒๙	๑๑๐๐๖๖๑